

Správa o priebehu a následkoch povodní na území Slovenskej republiky v období od júla do konca decembra 2018

Obsah

1. Úvod.....	2
2. Príčiny a výskyt povodní na území Slovenskej republiky v období od júla do konca decembra 2018	2
2.1 Meteorologické príčiny povodní	2
2.2 Hydrologická situácia a výskyt povodní	4
3. Zistené nedostatky a návrhy opatrení na odstránenie zistených nedostatkov	8
4. Celkové zhodnotenie obdobia druhého polroka 2018	9
5. Prehľad výdavkov vynaložených na vykonávanie povodňových zabezpečovacích a povodňových záchranných prác, peňažných náhrad a povodňových škôd	11
5.1 Výdavky na vykonávanie povodňových zabezpečovacích prác.....	11
5.2 Výdavky na vykonávanie povodňových záchranných prác	12
5.3 Vyhodnotenie nároku na peňažnú náhradu	12
5.4 Vyhodnotenie povodňových škôd	13

1. Úvod

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky v spolupráci s Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky predkladajú na rokovanie vlády Slovenskej republiky Správu o priebehu a následkoch povodní na území Slovenskej republiky v období od júla do konca decembra 2018 (ďalej len „správa“) na základe § 19 ods. 11 zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane pred povodňami“). Vláda Slovenskej republiky schválila Správu o priebehu a následkoch povodní na území Slovenskej republiky v období od januára do konca júna 2018 uznesením vlády Slovenskej republiky č. 561 zo dňa 12. decembra 2018.

V Správe sú spracované podklady, ktoré vychádzajú zo správ orgánov vykonávajúcich ochranu pred povodňami a Slovenského hydrometeorologického ústavu, z konkrétnych povodňových situácií na území Slovenskej republiky počas druhej polovice roka 2018, a teda nezahŕňajú všetky príčiny povodní. Ďalšie príčiny povodní sú vyhodnocované v rámci spracovania Predbežného hodnotenia povodňového rizika a Plánu manažmentu povodňového rizika v čiastkových povodiach Slovenskej republiky, ktorý je dostupný na webovom sídle Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky.

2. Príčiny a výskyt povodní na území Slovenskej republiky v období od júla do konca decembra 2018

V druhej polovici roka 2018 na území Slovenska vznikali povodne s odlišným charakterom. V letnom období dominujú povodne zapríčinené dažďom či už z trvalých alebo z privalových zrážok. V zimnom období prevažujú povodne z topenia sa snehu, kombinácie topiaceho sa snehu a dažďa, alebo ľadové povodne zapríčinené tvorbou ľadových bariér. Opis meteorologických príčin a zhodnotenia hydrologických situácií povodní je uvedený v ďalších kapitolách (zdroj textu a obrázkov: SHMÚ, SVP, š. p., okresné úrady v sídle kraja).

2.1 Meteorologické príčiny povodní

Z celoslovenského hľadiska boli zrážkovo deficitné 4 mesiace v druhom polroku 2018 a to mesiace júl, august, október a november. Najväčší deficit bol dosiahnutý v novembri a to - 35 mm, ktorý predstavoval iba 44 % dlhodobého normálu zrážok, pričom v tomto mesiaci spadlo celkovo na Slovensku iba 27 mm zrážok.

V západoslovenskom regióne deficit zrážok bol zaznamenaný v mesiacoch júl, august, október a november. Najväčší deficit, -39 mm bol zaznamenaný v októbri, čo bolo 29 % dlhodobého priemeru a iba 16 mm zrážok počas celého mesiaca. Najvyšší nadbytok 41 mm bol zaznamenaný v septembri. V tomto mesiaci spadlo 94 mm zrážok s percentuálnym podielom 177 % vzhľadom k dlhodobému mesačnému normálu, čo bol percentuálne najvyšší úhrn zo všetkých regiónov v tomto roku.

V stredoslovenskom regióne najvyšší nadbytok zrážok, 23 mm, sa vyskytol v decembri s úhrnom 85 mm zrážok a 137 % dlhodobého mesačného priemeru. Najväčší deficit zrážok sa vyskytol v novembri, -47 mm, s 24 mm mesačného úhrnu, čo predstavovalo 34 % dlhodobého mesačného priemeru. Deficity zrážok sa vyskytli ešte v mesiacoch júl, august a september.

Vo východoslovenskom najväčší deficit zrážok, -28 mm, bol zaznamenaný v novembri, takisto ako v stredoslovenskom regióne, a predstavoval 29 mm a 51 % dlhodobého mesačného priemeru. Deficity zrážok v tomto regióne sa vyskytli ešte v júli, auguste, septembri, a októbri.

Tab. 1: Množstvo zrážok v jednotlivých mesiacoch, zdroj SHMÚ

Región		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Západoslovenský región	mm	55	50	94	16	29	69
	%	75	79	177	29	49	130
	Δ	-18	-13	41	-39	-30	15
Stredoslovenský región	mm	75	79	65	59	24	85
	%	74	86	90	87	34	137
	Δ	-26	-13	-7	-9	-47	23
Východoslovenský región	mm	71	71	39	40	29	51
	%	73	82	62	68	51	113
	Δ	-26	-16	-24	-19	-28	6
Slovensko	mm	67	67	65	40	27	69
	%	74	58	103	66	44	130
	Δ	-23	-14	2	-21	-35	16

Pozn.: ide o výšku nadbytku (+), deficitu (-) zrážok v litroch na meter štvorcový vo vzťahu k normálu (1961 – 1990), zdroj SHMÚ

Povodie Moravy: V povodí Moravy sa vyskytla zaujímavosť v rozložení zrážok v roku, keď maximálna nadbytkov boli namerané v septembri a to vďaka výrazným úhrnom v jeho prvej dekáde a na začiatku tretej dekády.

Povodie Váhu: Najnižšie absolútne úhrny boli namerané v novembri (20 mm) čo predstavuje 28 % z dlhodobého mesačného priemerného úhrnu (mesačný deficit – 51 mm), čo predstavuje aj najnižšie relatívne úhrny a najväčšie deficity vzhľadom na dlhodobý priemer. Ostatné mesiace v roku možno hodnotiť ako zrážkovo mierne podpriemerné až priemerné vzhľadom na dlhodobý priemerný mesačný úhrn.

Povodie Nitry: Z celoročného hľadiska bol rok 2018 na hranici mierneho deficitu až dlhodobého normálu s jeho 90 %, čo znamená, že celkový nameraný úhrn činil v povodí Nitry 607 mm a k hodnote dlhodobého normálu chýbalo len 67 mm.

Povodie Hrona: September bol zrážkovo normálny s priemerným mesačným úhrnom porovnateľným so septembrovým normálom v povodí. V nasledujúcich jesenných mesiacoch sa však nedostatok zrážok ešte prehĺbil. Október skončil s priemerným deficitom 12 mm. Minimálne priemerné mesačné prietoky sa vyskytli počas jesene, najmä v októbri a novembri. Zrážkovo normálny december uzavrel rok miernym nadbytkom zrážok 4 mm. Na začiatku mesiaca sa na celom povodí vytvorili podmienky pre akumuláciu snehu. Súvislá snehová pokrývka sa aj v nižších polohách udržala až do Vianoc. Začiatkom decembra bol nástup ľadových úkazov (ľadová triešť a ľad pri brehu) zaznamenaný najprv na hornom Hrone a následne v závere kalendárneho roka, najmä v druhej polovici decembra, v celom povodí (ľadová triešť, ľad pri brehu).

Povodie Ipľa: Najväčší nedostatok zrážok, v porovnaní s normálom, bol v období druhého polroka 2018 zaznamenaný v novembri (-25 mm). Zrážkovo normálny až nadnormálny bol júl, kedy v povodí spadlo v priemere 77 mm zrážok (128 % normálu). V júli sa mesačný úhrn zrážok zaznamenaný na automatických zrážkomerných stanicích pohyboval od 40 do 120 mm zrážok. V povodí Ipľa tak boli lokality, ktoré boli zrážkovo výrazne podpriemerné alebo nadpriemerné. Napr. v Ladzanoch bol maximálny denný úhrn 51,2 mm zaznamenaný 05.07., v Dolných Plachtinciach 34,3 mm 21.07. a v Budinej 36,9 mm 30.07. Zaujímavosťou je, že uvedené maximálne denné úhrny boli namerané pri búrkových lejakoch v priebehu jednej hodiny v rôznych častiach dňa (popoludní, podvečer a pred polnocou). V závere kalendárneho

roka 2018 najmä v druhej polovici decembra ovplyvňovali priebeh odtoku ľadová triešť, ľad pri brehu a zámrz.

Povodie Slanej: Najvyšší priemerný mesačný úhrn na povodie z celého kalendárneho roka bol zaznamenaný v júli (137 mm). Mesačný úhrn zrážok na automatických zrážkomerných staniaciach sa pohyboval od 60 do 190 mm zrážok. Od júla 2018 sa meteorologické sucho zhoršovalo. Do konca kalendárneho roka v povodí prevládali mesiace zrážkovo podpriemerné. Celkovo bol druhý polrok 2018 zrážkovo podpriemerný s deficitom zrážok 90 mm.

2.2. Hydrologická situácia a výskyt povodní

Na hlavnom toku Morava sa výraznejšie vzostupy zaznamenali iba vo vodomernej stanici Devínska Nová Ves a to v poslednej decembrovej dekáde. Výrazný vzostup bol spôsobený spätným vzdutím hladiny pri vysokých stavoch na Dunaji, pričom hladina kulminovala tesne pod úrovňou zodpovedajúcou I. SPA.

Vzostupy vodných hladín boli v priebehu roka zaznamenané na prelome augusta a septembra, avšak výrazný vzostup s dosiahnutím úrovne zodpovedajúcej SPA nebol zaznamenaný v žiadnej z vodomerných staníc.

Nedostatok zrážok v roku 2018 a sucha na celom území Slovenska sa prejavil aj v povodí Dunaja. Celkove sa môže konštatovať, že prietoky Dunaja v staniaciach Devín, Medveďov, Komárno a Štúrovo boli v tomto roku, v porovnaní s dlhodobým ročným normálom, podpriemerné.

Povodne z búrok sa v povodí horného a stredného Váhu vyskytli v polovici augusta na začiatku a v polovici septembra. Bol prekročený III. SPA V Oravskej Polhore na Polhoranke, II. SPA v Oravskej Jasenici na Veselianke a I. SPA na 4 staniaciach (Čierny Váh – Čierny Váh, Dovalovo – Dovalovec, Párnica – Zázrivka a Považská Bystrica – Mošteník). Doba opakovania kulminačných prietokov dosahovala maximálnu hodnotu raz za 10 – 20 rokov v Oravskej Polhore na Polhoranke. Táto kulminácia bola v roku 2018 v rámci siete hydrologických staníc na povodí horného a stredného Váhu najvýznamnejšia z hľadiska doby opakovania.

V druhej polovici roka 2018 sa vyskytla výrazná povodňová udalosť, ktorá nebola zachytená hydrologickou monitorovacou sieťou SHMÚ. V Čadci 05.08.2018 bol vplyvom výdatných krátkodobých zrážok vybrežený miestny potok, ktorý spôsobil značné materiálne škody. Doba opakovania kulminačných prietokov bola vyhodnotená na približne raz za 50 rokov. Išlo o prielomové vlny, ktorých kulminačný prietok bol zvýšený ľudskými zásahmi do koryta toku a spôsobom krajinného hospodárenia v týchto povodiach.

Tab.2: Kulminácie povodňových vln na hydrologických staniciach v povodí horného a stredného Váhu, ktoré dosiahli alebo prekročili SPA v roku 2018, zdroj SHMÚ

Stanica	Tok	Dátum	Hodina	H max [cm]	Q max [m ³ .s-1]	N-ročnosť	SPA
Čierny Váh	Čierny Váh	3.9.2018	22:00	66	18.4	1 - 2	1
Podbanské	Belá	18.7.2018	23:15	201	85.9	5 - 10	3
Dovalovo	Dovalovec	14.9.2018	21:00	78	4.4	1 - 2	1
Liptovský Hrádok	Belá	19.7.2018	4:15	234	124.5	5	3
Liptovský Mikuláš	Váh	19.7.2018	5:00	122	149	2	1
Lipt. Ondrášová	Jalovčianka	19.7.2018	0:00	92	14.7	2 - 5	2
Liptovská Sielnica	Kvačianka	18.7.2018	23:15	181	18.6	2	1
Oravská Jasenica	Veselianska	14.8.2018	18:15	121	50.1	2 - 5	2
Oravská Polhora	Polhoranka	18.7.2018	20:30	157	36.5	2 - 5	2
Oravská Polhora	Polhoranka	3.9.2018	22:45	214	72.5	10 - 20	3
Jablonka	Piekielnik	19.7.2018	17:15	218	10.5	< 1	1
Jablonka	Piekielnik	22.7.2018	21:00	253	17	1	2
Jablonka	Čierna Orava	22.7.2018	18:15	300	49.9	1 - 2	2
Trstená - Chyžné	Jelešňa	19.7.2018	12:00	201	14.6	1 - 2	1
Trstená	Oravica	19.7.2018	2:00	271	65.3	5 - 10	2
Oravský Biely potok	Studený p.	19.7.2018	1:00	146	66.9	5 - 10	1
Oravský Biely potok	Studený p.	22.7.2018	17:00	138	57.6	5 - 10	1
Párnica	Zázrivka	2.9.2018	22:15	102	16	< 1	1

Na konci februára a v marci boli vydané hydrologické výstrahy I. SPA pre 5 okresov (Martin, Tvrdošín, Námestovo, Čadca a Ružomberok) na ľadovú povodeň v celkovom trvaní 7 dní.

Hydrologická výstraha III. SPA z trvalého dažďa bola v júli vydaná hydrologická výstraha III. SPA pre okresy Liptovský Mikuláš, Námestovo a Tvrdošín. Na povodeň z trvalého dažďa a privalovú povodeň boli vydané tri hydrologické výstrahy II. SPA a tri výstrahy I. SPA v celkovom trvaní 8 dní.

V auguste boli vydané dve hydrologické výstrahy II. SPA pre okresy Námestovo, Bytča, Považská Bystrica, Púchov, Ilava, Trenčín a Čadca a tri hydrologické výstrahy I. SPA pre viaceré okresy v trvaní 3 dni. V septembri bola vydaná jedna hydrologická výstraha III. SPA pre okres Námestovo, jedna hydrologická výstraha II. SPA pre okres Námestovo a dve hydrologické výstrahy I. SPA pre viaceré okresy v trvaní 3 dni.

V októbri a novembri neboli pre oblasť horného a stredného Váhu vydané žiadne hydrologické výstrahy. Na konci decembra bola vydaná hydrologická výstraha I. SPA pre okresy Dolný Kubín a Námestovo na povodeň z topiaceho sa snehu a dažďa v trvaní jeden deň.

Najvyšší III. SPA hydrologickej výstrahy bol v roku 2018 vydaný 2-krát. Dňa 18.07.2018 na povodeň z trvalého dažďa pre okresy Tvrdošín Námestovo a Liptovský Mikuláš a 03.09.2018 na privalovú povodeň pre okres Námestovo v celkovom trvaní 2 dni.

Na malokarpatských tokoch boli v uvedenom období zaznamenané vzostupy vodných hladín s dosiahnutím I. až III. SPA na začiatku septembra a v decembri.

Intenzívna búrková činnosť bola príčinou výrazných vzostupov vodných hladín, ktoré boli na tokoch v oblasti Malých Karpát zaznamenané aj začiatkom septembra.

Tab. 3: Tabuľka kulminácii na Trnávke v septembri 2018, zdroj SHMÚ

Stanica	Tok	Dátum	Hodina	H _{max.} [cm]	Q _{max} [m ³ s ⁻¹]	N - ročnosť	Stupeň PA
Bohdanovce nad Trnavou	Trnávka	4.9.2018	23:00	117	5,575	1	1.

Výrazné vzostupy vodných hladín sme na tokoch v oblasti Malých Karpát boli zaznamenané počas Vianoc, kedy už od 22.12.2018 došlo v dôsledku výrazného oteplenia k topeniu snehu. Rozhodujúcim faktorom pre vzostup vodných hladín však boli výdatné zrážky vo forme dažďa, ktoré spadli v noci z 23. na 24.12.2018 s úhrmi od 20 do 30 mm za 24 hod. Prekročenie úrovne I. SPA boli zaznamenané len v Pezinku na Blatine.

Tab. 4: Tabuľka kulminácii na Blatine v decembri 2018, zdroj SHMÚ

Stanica	Tok	Dátum	Hodina	H _{max.} [cm]	Q _{max} [m ³ s ⁻¹]	N - ročnosť	Stupeň PA
Pezinok	Blatina	24.12.2018	10:45	103	2,864	1	1.

Vzostupy až výrazné vzostupy vodných hladín boli na tokoch v povodí hornej Nitry a Žitavy zaznamenané aj v prvej augustovej dekáde. Tieto vzostupy boli spôsobené intenzívnou búrkovou činnosťou. V mieste vodomernej stanice Handlová – Handlovka bol k 16:00 hod. (SELČ) zaznamenaný hodinový úhrn 7,9 mm, avšak podľa odhadov z radarov spadlo 05.08.2018 v povodí Handlovky k 16:00 hod. (SELČ) lokálne asi 30 až 35 mm zrážok za hodinu. Prekročenie úrovne I. SPA bolo zaznamenané len v Handlovej na Handlovke, kde hladina kulminovala 05.08.2018 o 16:15 hod. (SELČ) pri vodnom stave 100 cm a zaznamenaný kulminačný prietok dosiahol úroveň zodpovedajúcu 1- ročnému maximálnemu prietoku.

Tab. 5: Tabuľka kulminácii na Handlovke v auguste 2018, zdroj SHMÚ

Stanica	Tok	Dátum	Hodina	H _{max.} [cm]	Q _{max} [m ³ s ⁻¹]	N - ročnosť	Stupeň PA
Handlová	Handlovka	5.8.2018	16:15	100	6,362	1	1.

Výrazné vzostupy vodných hladín na tokoch v povodí hornej Nitry a Žitavy boli zaznamenané aj začiatkom septembra. Tieto vzostupy boli taktiež spôsobené intenzívnou búrkovou činnosťou, pričom podľa odhadov z radarov spadlo 03.09.2018 v povodí Handlovky k 17:05 hod. lokálne asi 35 až 50 mm zrážok za hodinu. Prekročenie úrovne I. SPA boli zaznamenané len v Handlovej na Handlovke, kde hladina kulminovala 03.09. o 17:30 hod. pri vodnom stave 91 cm. Zaznamenaný kulminačný prietok nedosiahol úroveň zodpovedajúcu 1- ročnému maximálnemu prietoku.

Tab. 6: Tabuľka kulminácií na Handlovke v septembri 2018, zdroj SHMÚ

Stanica	Tok	Dátum	Hodina	H _{max.} [cm]	Q _{max} [m ³ s ⁻¹]	N - ročnosť	Stupeň PA
Handlová	Handlovka	3.9.2018	17:30	91	4,612	< 1	1.

Žiadne ďalšie výraznejšie vzostupy na Nitre a jej prítokoch do konca roka 2018 už neboli zaznamenané.

V roku 2018 v povodí Ipl'a bola zaznamenaná jedna povodňová situácia s krátkodobým prekročením I. SPA v troch vodomerných staniách v povodí horného a stredného Ipl'a. Na prelome marca a apríla ju spôsobilo topenie sa snehu v kombinácii s tekutými zrážkami.

Ďalšie povodňové situácie boli zaznamenané najmä na menších, nemonitorovaných tokoch. V júli a auguste to boli lokálne povodne z intenzívnych búrkových lejakov: 06.07.2018 Píla (okres Lučenec) – Píľanský potok, prívalový dážď z prietrže mračien s krupobitím, 02.08.2018 Slatina – vodný tok Slatina (okres Levice) – bahnotok po prívalovom daždi. Prvý septembrový týždeň síce priniesol výdatné zrážky, ale na tokoch sa táto situácia výrazne neprejavila. I. SPA bol prekročený iba vo vodomernej stanici Stratená na toku Hnilec, kde bola zaznamenaná dvojnásobná. Kulminačné vodné stavy, N - ročný prietok, SPA, dátum a hodina ich výskytu vo vodomerných staniách v povodí Hornádu v septembri sú v tab. 7.

Tab. 7: Tabuľka kulminácií v povodí Hornádu v septembri 2018, zdroj SHMÚ

Stanica	Tok	Dátum	Hodina	H _{max.} [cm]	Q _{max} [m ³ s ⁻¹]	N - ročnosť	Stupeň PA
Stratená	Hnilec	2.9.	17:00	110	8.10	1	1.
Stratená	Hnilec	3.9.	22:30	104	6.27	<1	1.

Povodňová situácia v povodí Dunajca a Popradu v júli tohto roku bola spôsobená niekoľkodňovými zrážkami, miestami aj veľmi výdatnými, vo forme trvalého dažďa, ktoré sa vyskytovali na konci druhej dekády mesiaca.

Tab. 8: Kulminácie povodňových vln v hydrologických staniách v povodí Popradu, ktoré dosiahli alebo prekročili SPA v roku 2018, zdroj SHMÚ

Stanica	Tok	Dátum	Hodina	H _{max.} [cm]	Q _{max} [m ³ s ⁻¹]	N - ročnosť	Stupeň PA
Červený Kláštor-Kúpele	Lipník	19.7.	2:15	229	76.7	10	1.
		20.7.	12:15	160	14.8	1	1.
Červený Kláštor	Dunajec	19.7.	9:45	362	629	5	2.
Poprad - Veľká	Velický potok	19.7.	4:15	173	28.7	2 - 5	1.
Stará Lesná	Studený potok	19.7.	2:45	249	41.1	20 - 50	1.
Kežmarok	Poprad	19.7.	5:45	204	63.0	1 - 2	1.
Nížné Ružbachy	Poprad	19.7.	8:15	272	120	1 - 2	2.
Hniezdne	Kamienka	19.7.	3:00	167	10.0	1	1.
		19.7.	10:30	146	7.56	<1	1.
Chmelnica	Poprad	19.7.	11:15	209	228	2 - 5	1.

3. Zistené nedostatky a návrhy opatrení na odstránenie zistených nedostatkov

Počas povodní v spracovanom období od júla do konca decembra 2018 bolo na základe podkladov poskytnutých orgánmi vykonávajúcimi ochranu pred povodňami v povodňami zasiahnutých oblastiach zistených viacero nedostatkov:

- Nedodržanie ustanovenia § 26 ods. 3 písm. b) prvého bodu zákona o ochrane pred povodňami – „*Obec vykonáva v rámci preneseného výkonu štátnej správy na úseku ochrany pred povodňami tieto činnosti, počas povodňovej situácie: vyhlasuje a odvoláva II. stupeň povodňovej aktivity a III. stupeň povodňovej aktivity pre územie obce na návrh správcu vodohospodársky významného vodného toku alebo správcu drobného vodného toku, alebo z vlastného podnetu a informuje o tom bezodkladne okresný úrad alebo koordináčne stredisko integrovaného záchranného systému alebo Hasičský a záchranný zbor, správcu vodohospodársky významných vodných tokov a ústav*“,
- nedodržiavanie ustanovenia § 30 ods. 2 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „vodný zákon“) – „*vlastník, správca alebo nájomca poľnohospodárskych pozemkov a lesných pozemkov je povinný ich obhospodarovať takým spôsobom, ktorý nielen zachová vhodné podmienky na výskyt vôd, ale aj napomáha zlepšovaniu vodných pomerov; je povinný najmä zabraňovať škodlivým zmenám odtokových pomerov, splavovaniu pôdy a dbať o udržiavanie pôdnej vody a o zlepšenie retenčnej schopnosti územia*“,
- nepostačujúca, znefunkčnená či absentujúca sieť rigolov, priekop, priepustov a dažďovej kanalizácie na odvádzanie vôd z povrchového odtoku hlásená zo strany obcí,
- nepostačujúca údržba vodných tokov, horských bystrín (v úsekoch s umiestneným potrubím) a brehových porastov ich správcami hlásená zo strany obcí,
- poruchy špeciálnej techniky a zariadení (stierač stroj, čerpadlá a pod.) na ČS hlásené zo strany správcov vodných tokov,
- narušenie koruny ochrannej hrádze toku vplyvom začínajúceho zosuvu zo vzdušnej strany ochrannej hrádze.

Na základe identifikovaných nedostatkov sú orgánmi ochrany pred povodňami navrhované nasledovné opatrenia na ich odstránenie:

- Upozorňovať obecné úrady na ich povinnosti vyplývajúce zo zákona o ochrane pred povodňami v prípade vzniku povodňového ohrozenia o bezodkladnom informovaní správcu vodných tokov, o vyhlasovaní a odvolávaní stupňov povodňovej aktivity,
- pri lesohospodárskej a poľnohospodárskej činnosti realizovať opatrenia na zamedzenie erozívnej činnosti, urýchlenia povrchového odtoku a odplavovania humóznej vrstvy, resp. drevnej hmoty (obsiať problematické úseky poľnohospodárskej pôdy husto siatymi obilninami alebo krmovinami, vykonávať orbu po vrstevniciach),

- zabezpečiť pre plynulý odtok prečistenie cestných priekop, priepustov a odvodňovacích kanálov najmä v intravilánoch obcí,
- zabezpečiť prietočnosť korýt vodných tokov ich pravidelnou údržbou (odstraňovanie prekážok, čistenie korýt od nánosov),
- dôsledne vykonávať povodňové prehliadky vodných tokov a vodných stavieb zasiahnutých povodňou,
- vykonávať kontrolu plnenia povinností vyplývajúcich z právnych predpisov v oblasti ochrany pred povodňami.

4. Celkové zhodnotenie obdobia druhého polroka 2018

V sledovanom období sa na území Slovenska vyskytli povodne vyvolané najmä charakterom počasia. Aj keď hlavnou príčinou povodňových situácií boli atmosférické zrážky, priebeh povodní negatívne ovplyvňovali nevhodné poľnohospodárske činnosti v blízkosti vodných tokov. Tie spôsobovali odplavovanie materiálu rôzneho charakteru do vodných tokov. Ďalším faktorom, ktorý je často identifikovaný v spracovanom období, ktorý ovplyvnil povodňové situácie, je nepostačujúca údržba vodných tokov a brehových porastov, čo v prípade povodní spôsobuje upchávanie prietočných profilov.

V zmysle zákona o ochrane pred povodňami boli počas vzniku povodňových situácií vyhlásené SPA príslušnými orgánmi v povodňou zasiahnutých oblastiach, boli zvolané príslušné povodňové komisie a vykonávaná hliadková služba. Správca vodných tokov monitoroval v teréne situáciu na vodných tokoch a VS. Sledoval vývoj hydrologickej situácie na povodňou zasiahnutých úsekoch. Po vyhlásení III., resp. II. SPA začal realizovať povodňové zabezpečovacie práce v súlade s § 17 zákona o ochrane pred povodňami. Povodňové záchranné práce vykonávali predovšetkým občania postihnutých obcí v spolupráci s príslušníkmi jednotiek základných záchranných zložiek integrovaného záchranného systému a príslušníkmi obecných hasičských útvarov/obecných hasičských zborov.

Po zhrnutí predložených podkladov a informácií od orgánov vykonávajúcich ochranu pred povodňami možno konštatovať, že operatívnym a kvalitným vykonávaním povodňových záchranných i zabezpečovacích prác došlo k zabráneniu vzniku ešte väčších škôd na majetku občanov, obcí a štátu. Zároveň je potrebné naďalej upozorňovať príslušné orgány na ich povinnosti vyplývajúce z právnych predpisov v oblasti ochrany pred povodňami, a to najmä na dôsledné vykonávanie povodňových prehliadok vodných tokov a vodných stavieb zasiahnutých povodňou vrátane verifikácie odhadnutých povodňových škôd.

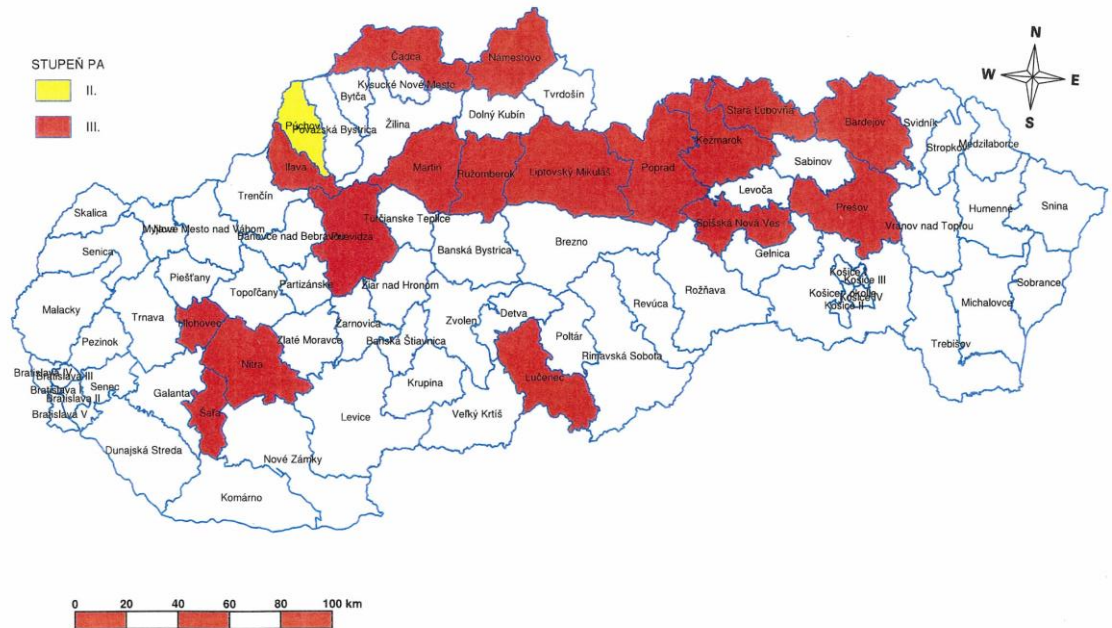
Povodne na Slovensku si od júla do konca decembra 2018 vyžiadali 48-krát vyhlásenie III. stupňa povodňovej aktivity a 54-krát II. stupňa povodňovej aktivity. Starostovia obcí a prednostovia obvodných úradov vyhlásili mimoriadnu situáciu z dôvodu výskytu povodní v 8 oblastiach.

Na území Slovenska boli vyhlásené stupne povodňovej aktivity v 59 oblastiach:

- čiastkové povodie Dunajca a Popradu: 14 oblastí;
- čiastkové povodie Váhu: 28 oblastí;
- čiastkové povodie Ipľa: 1 oblasť;
- čiastkové povodie Moravy: 1 oblasť;
- čiastkové povodie Bodrogu: 3 oblasti;
- čiastkové povodie Hornádu: 12 oblastí.

Prehľad vyhlásených SPA v jednotlivých okresoch za druhý polrok 2018, ktoré zaslan SVP, š. p., je zobrazený na obr. 1. V tabuľkovej prílohe správy sú podrobne spracované informácie o vyhlásení a odvolaní SPA a mimoriadnych situáciách, vyhodnotených výdavkoch, použitých materiáloch a zariadeniach spojených so vzniknutými povodňami.

Obr. 1: Mapa vyhlásených SPA v jednotlivých okresoch za druhý polrok 2018, ktoré zaslan SVP, š. p.

Hydrologická situácia na území Slovenska bola nepretržite monitorovaná pracovníkmi SHMÚ. Verejnosť bola zároveň nepretržite informovaná o aktuálnych vodných stavoch vo vodomerných staniách a o vydaných a aktualizovaných hydrologických výstrahách na nebezpečenstvo povodne a to v prípade očakávaného zvýšenia vodných hladín s možnosťou dosiahnutia a prekročenia hladín zodpovedajúcich stupňom povodňovej aktivity. Na základe zhodnotenia hydrologickej situácie, charakteristík príslušných povodí a očakávaného vývoja meteorologickej situácie sa v závislosti od závažnosti situácie vydávali hydrologické výstrahy I., II. alebo III. SPA na jednotlivé druhy nebezpečenstva povodní. Výstrahy sa vydávali pre ohrozené okresy SR.

5. Prehľad výdavkov vynaložených na vykonávanie povodňových zabezpečovacích a povodňových záchranných prác, peňažných náhrad a povodňových škôd

5.1 Výdavky na vykonávanie povodňových zabezpečovacích prác

V zmysle § 17 zákona o ochrane pred povodňami sa povodňovými zabezpečovacími prácami predchádza vzniku povodňových škôd. Vykonávajú sa na vodných tokoch, stavbách, objektoch alebo zariadeniach, ktoré sú umiestnené na vodných tokoch alebo v inundačných územiach a v povodňovo ohrozených územiach s cieľom zabezpečiť plynulý odtok vody, chrániť stavby, objekty a zariadenia pred poškodením povodňou a zabezpečiť funkciu ochranných hrádzi a protipovodňových línií. V druhej polovici roku 2018 vznikli výdavky na vykonávanie povodňových zabezpečovacích prác vo výške 5 283 721,55 eur a vyhodnotenie je nasledovné:

a) Ministerstvo životného prostredia SR:

– Slovenský vodohospodársky podnik, štátny podnik	4 999 298,86 eur
– Slovenský hydrometeorologický ústav	2 315,17 eur
Spolu:	5 001 614,03 eur

b) Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

– Štátne lesy Tatranského národného parku, Tatranská Lomnica	48 831,06 eur
Spolu:	48 831,06 eur

c) Ministerstvo vnútra SR

– Prešovský kraj	28 999,12 eur
Spolu:	28 999,12 eur

d) Ministerstvo dopravy a výstavby SR

– Slovenská správa ciest	18 118,56 eur
Spolu:	18 118,56 eur

e) Vyššie územné celky:

– Prešovský VÚC *	173 645,46 eur
– Žilinský VÚC	12 513,32 eur
Spolu:	186 158,78 eur

- * Celkové výdavky vynaložené na vykonávanie povodňových zabezpečovacích prác zahŕňajú výdavky Prešovského samosprávneho kraja za I. polrok v sume 55 224,00 eur, ktoré neboli zahrnuté do Správy o priebehu a následkoch povodní na území Slovenskej republiky v období od januára do konca júna 2018.

5.2 Výdavky na vykonávanie povodňových záchranných prác

Povodňové záchranné práce sa vykonávajú na záchranu životov, zdravia, majetku, kultúrneho dedičstva a životného prostredia v čase nebezpečenstva povodne, počas povodne a po povodni na povodňovo ohrozených územiach a na povodňovo zaplavených územiach. V druhej polovici roku 2018 vznikli výdavky na vykonávanie povodňových záchranných prác vo výške 1 062 078,62 eur a vyhodnotenie je nasledovné:

a) Ministerstvo vnútra SR:

– obce v Prešovskom kraji	513 042,99 eur
– obce v Trnavskom kraji	9 999,14 eur
– obce v Trenčianskom kraji	63 692,71 eur
– obce v Nitrianskom kraji	24 168,85 eur
– obce v Žilinskom kraji	27 241,71 eur
– obce v Banskobystrickom kraji	2 010,01 eur
– obce v Košickom kraji	79 808,59 eur
– Hasičský a záchranný zbor SR	23 495,09 eur
– Policajný zbor SR	1 109,07 eur
<hr/>	
Spolu:	744 568,16 eur

b) Ministerstvo zdravotníctva SR:

– Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Prešove	6 890,34 eur
– Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Poprade	13 938,14 eur
<hr/>	
Spolu:	20 828,48 eur

c) Ministerstvo dopravy a výstavby SR:

– Slovenská správa ciest	130 180,48 eur
<hr/>	
Spolu:	130 180,48 eur

d) Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR:

– Štátne lesy Tatranského národného parku, Tatranská Lomnica	166 501,50 eur
<hr/>	
Spolu:	166 501,50 eur

5.3 Vyhodnotenie nároku na peňažnú náhradu

Počas druhého polroka 2018 nevznikol nárok na vyplatenie peňažných náhrad za obmedzenie vlastníckeho práva alebo užívacieho práva, splnenú osobnú pomoc, škodu na majetku v priamej súvislosti s vykonávaním povodňových zabezpečovacích prác a povodňových záchranných prác a za poskytnutý vecný prostriedok počas povodňovej situácie.

5.4 Vyhodnotenie povodňových škôd

Povodňové škody v druhom polroku 2018 po verifikácii tvoria sumu 3 823 291,93 eur, z toho tvoria škody na majetku:

– fyzických osôb	517 375 eur
– právnických osôb a fyzických osôb - podnikateľov	1 051 106,00 eur
– obcí	458 423,56 eur
– vyšších územných celkov *	412 902,00 eur
– štátu	1 383 485,37 eur

* Celková výška verifikovaných povodňových škôd zahŕňa povodňové škody na majetku Prešovského samosprávneho kraja za I. polrok v sume 65 000,00 eur, ktoré neboli zahrnuté do Správy o priebehu a následkoch povodní na území Slovenskej republiky v období od januára do konca júna 2018.

Zoznam skratiek uvedených vo vlastnom materiáli a v tabuľkovej prílohe:

ČS – čerpacia stanica

HaZZ – Hasičský a záchranný zbor

MDV SR – Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky

MF SR – Ministerstvo financií Slovenskej republiky

MH SR – Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky

MK SR – Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky

MO SR – Ministerstvo obrany Slovenskej republiky

MPRV SR – Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky

MS SR – Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky

MŠVVŠ SR – Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

MV SR – Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky

MZ SR – Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky

MZVEZ SR – Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky

MŽP SR – Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

OPP – ochrana pred povodňami

PZ SR – Policajný zbor Slovenskej republiky

RÚZV – Regionálny úrad verejného zdravotníctva

SHMÚ – Slovenský hydrometeorologický ústav

SPA – stupeň povodňovej aktivity

SR – Slovenská republika

SVP, š. p. – Slovenský vodohospodársky podnik, štátny podnik

ŠL – štátne lesy

š. p. – štátny podnik

VS – vodná stavba

VÚC – vyššie územné celky